

۶۰

تاسخن گسترش بینده ز فیض سخن است چون سخن زنده و جگاوید پیاپید همه تا فلک بیند در بزم ادب بیند باز پایی کوبنده بتن آن تناید همه

(نثر نویسان اقلایی)

حضرت وحید . مقاله تجدد یا اقلاب ادبی (آخرین شماره سال پنجم مجله شریفه ار ماقان) بقدرتی جالب توجه و دلچسب بود که هر خواننده بی اختیار زبان بتعجبید کشوده بر آن کلک شیرین و بیان نمکین آفرین میگوید - در این عصر اتحال که ادبیات ما دستیخوش متصرفات بیک مشت بی سواد شده گفتن و نوشتن فارسی هانند سایر امور اجتماعی ما سیر فهقری میکند ، مگر مقالات عبرت انگیز و بیانات نصیحت آمیز آن ادیب دانشمند اثربخشیده و کسانی را که در صدد محو آثار زبان ملی ماهیتند متبه ساخته و از راه غلطی که پیش گرفته اند بر کردند - منکر نیستیم که ادبیات فارسی باید اصلاح شود ، با تجدد و اقلاب ادبی نیز بحالقی نداریم - اما چگونه تجددی و چطور اقلایی !

تجدد و اقلایی که امروز یکده جوانان بی سواد از خود راضی و سیله مستور ساختن بی سوادی خود فراز داده اند تنزل و اختلال

ایست نه تجدد و اقلاب

حضر تعالی دو مقالات خود غالباً باشعار متوجه بوده و کمتر باقلاییون نثر نویس میپردازید . در صور تیکه مقام نثر نویسی مهم تر و بیش از نظم دوچار افتضاح تجدد وارونه و بلای اقلاب عکوس شده است -

تجدد ادبی در عرف متجدد دین امروزه عبارت از تقلید صرف و کور کورانه از اروپائی ها است . آن هم تقلید سطحی ، همانطور که هر کس بطرز اروپائی ها لباس پوشیده فکل و گراوات خود را

شیک و مرتب ساخت خویش را متجدد کامل و منعدن حسابی می‌پندارد هر کس هم که در نویشنامه فارسی یک قسم از جمله‌ها و اشارات و تاکیدات زمان فرانسه را بی‌در بی و مکرر استعمال نمود خود را نویسنده انقلابی و مجدد ادبیات تصور می‌کند مقالاتی که در بعض جرائد منتشر می‌شود و کتبی را که در یکی، دو ماه اخیر از طبع خارج شده است^۱ بدقت بخوانید!

از اول تا پایان آن یک سلسله عبارات تو خالی و جمله‌های مکرر بی معنی است که بطریز غربی پشت سر هم اند اخته شده و در یک صفحه تمام بیش از یکی دو جمله با معنی آنهم ناقص نمی‌بینید. فلان نویسنده اروپائی در طی هزاران جمله‌های پر معنی و متنین یک جمله استفهامی برای تاکید ما جلب توجه خوانندگان می‌اورد اما نویسنده کان مقاد ما برای ادای یک معنی (حق یا باطل راست یا دروغ) هزاران جمله ما عبارت استفهامی ذکر نموده و بواسطه ابراز این هنر خویش را اولین نویسنده و از رکوردن ادب قرن تجدد می‌خوانند. چندی قبل در یکی از جم اند مقاله بقلم یکنفر از همین نویسنده گان اقلایی دیدم که اگر بزبان دیگری ترجمه شود نویسنده آنرا یک نفر دیو انه محبط یام دو داگ لی شعور فرض خواهد کرد

سال حامی علوم انسانی

سرقا بیای مقاله عبارت بود از جمله‌های آیا فهمیدید ؟ خوب ملتافت شدید؟ گوش دادید ؟ و. و. و. یک کتاب را که نویسنده آن دنیارا پر از ولوله و همه ساخته است از اول تا آخر مطالعه کردم جز همین قبیل جمله‌های پریشان و عبارات مکرر چیزی ندیدم : (نه این و نه آن هم این و همان پس بکدام ؟ کوه گریه می‌کرد ، ابر گریه می‌کرد ، هوا گریه می‌کرد زمین گریه می‌کرد ، آب گریه می‌کرد ، سنگ گریه می‌کرد آن پشه که در هوا جو لان داشت گریه می‌کرد آن پر وانه قشنه که در میان

گلها تقریج مینمود گریه میکرد ، قلم گریه میکرد ، کاغذ گریه میکرد
من هم گریه میکردم اما در عین حال میخندیدم ،)
انصاف میطلبم آیا تجدد ادبی همین است ؟ و آیا این طرز
نوشتن بمضحكه و مسخره شبیه تر نیست تابیان مطلب . و ادای
معانی (

خوب است حضر تعالیٰ قدری از اوقات خود را هم مصروف
تعقیب این نویسنده‌گان نادان نموده و بانها بفهمانید که بر فرض تقلید
از اروپائی‌ها طرز ساده نویسی آنها را پیر وی کرده و لا اقل
مازنده آنها حشو و زواند کلام را انداخته و بمعنی پردازند -
بانها بفهمانید که هر کس میخواهد طرز ادبیات زبانی را در زبان خود
محترم نماید باید در هر دو زبان ادب متبحر باشد نه اینکه در زبان
مادری خود بی سواد بوده و از آن زبان دیگر نیز جز چند کتاب
ابتداشی و کلاسیک ، نخوانده باشد ، بانها حالمی کنید که اقلاب ادبی
برای ملتی خوب است که ادبیات آن سرحد کمال نرسیده باشد و
ادبیات فارسی در چندین قرن پیش از این بعثتها درجه کمال رسیده
است . بانها مدلل سازید که نویسنده‌گان اروپی امروز اتفاق دارند
که سعدی و نظامی و فردوسی بزرگترین شعرای دنیا بوده و هستند ،
بانها بگوئید که اروپائی‌ها در تجدد ادبی خود تازه پیور وی اساتید
نویسنده‌گان و ادبیات ایران را مینهایند وما ابلهان بدینختانه تجدد و اقلاب
ادبی را در تراک مزایا و لطایف زبان خود و گرفتن اصطلاحات خنک
و غیر طبیعی و نامانوس دیگران مینهنداریم

حضرت استاد معظم . در ذیل این لایحه مقاله که در شماره
هفتم از سال ۳۳۳ مجله الهلال درج شده است بنظر حوانند کان مجله
ارمغان میرسانم تا بدانند که اینکونه اقلاییون معکوس در میان اقوام و
ملل دیگر نیز کاهی پیدا میشوند - منتها فرقی که دارد اینست که جامعه

ایران اینگونه اقلاییون بی‌سود را پرورش داده جزء نویسنده کان زبردست و ملکه صاحب مکتبان ویشمود امام ملل دیگر هر وقت بچنین نویسنده کان اقلایی مصادف می‌شوند مشت خود را بدھان آنها زده و نمیگذارند در زبان ملی آنها رخنه پیدا کرده و آبروی ادبیات آنها را بپرسند - نویسنده مقاله، سلامه موسی یکی از ادبی معروف مصر است - سلامه موسی از آن نویسنده کانی است که معنی را بر لفظ مقدم دانسته تجدید و اصلاح ادبیات را در این میداند که نویسنده کان از الفاظ مزینه، استعارات بیهوده، تکرار های بیفایده، صرف نظر کرده سعی نمایند هر جمله و عبارتی از تحریرات آنها دارای روح معنی و حقیقت باشد - و عقیده خود را در مقاله ذیل بطور واضح و اختصار شرح میدهد:

ادبیات حبایی

حبایه‌نی را که بعضی اوقات مخصوصاً هنکام باران روی آب پیدا می‌شود دیده اید - قشنگی و ملاحت این حبایها خاصه و قتنی که آفتاب بر آنها نایده و رنگهای مختلف خورشید از آنها منعکس می‌شود قابل انکار نیست - اما با همه این قشنگی و ملاحت حباب، حباب است و بوزیدن مختصر نسیعی متلاشی و محو می‌شود - ادبی صنعتکر و لفاظ که هم خود را معروف، استعاره و مجاز و کنایه و تلفیق الفاظ مشعشه میدارند عبارت پردازی آنها حکم همان حبایها را دارد -

هر وقت می‌خواهد در موضوعی مقاله‌ای بنویسد یا کتابی تالیف کنند بهیچوجه متوجه باصل موضوع نشده عبارات خود را از همان حبایه‌ای توانی که خود اختراع و یا از دیگران اختلاس نموده اند تالیف می‌کنند - قشنگی و لطافت صنایعی را که نکار می‌برند منکر نیستم اما ملاحت و زیبائی آنها را همان زیبائی و ملاحت « حباب » یا کف روی آب می‌دانم که بوزیدن نسیم حقیقت و تابش خورشید معنی متلاشی